

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VIII. Nominalium argumenta solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

seu se habere, anathema sit: Sed beatus respectu beatitudinis formalis se habet ut vivens, & non ut inanime quoddam, juxta illud Ioan. 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te Deum*: Ergo non se habet merè passivè. Ex quo patet Vazquem hic disp. 9. cap. 3. inconsideratè dixisse, frustra ad nostrum intentum Canonem illum Tridentini à nobis adduci; cùm Concilium, inquit, non loquatur ibi de beatis, sed de viatoribus ad justificationem se disponentibus. Nam licet Concilium ibi non definat nostram sententiam, nec loquatur de beatis, sed de viatoribus: cùm tamen eadem sit ratio de visione beatifica, ac de aliis actibus supernaturalibus, quibus homo ad justificationem disponitur, illaque non minùs sit vitalis, ac actus fidei, spei, vel charitatis; ex illo Tridentini Canone efficax argumentum contra Nominales defumitur.

39. Probatur secundò eadem pars: Dato quòd de potentia absoluta posset à solo Deo produci operatio, in qua nostra beatitudo consistit (quod tamen esse impossibile ostendimus in probatione secundæ partis) negari tamen non potest, suaviùs & connaturaliùs hominem beatificari per formam effectivè ab ipso causatam, quàm per formam solùm in ipso receptam: At Deo semper, & maximè respectu beatorum, debemus adscribere id quod suavius est, & naturis rerum conformius, nisi oppositum sit revelatum, vel impossibile; quia ut dicitur Sapient. 8. *Attingit à sine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter*: Ergo cùm non repugnet beatum effectivè causare formalem beatitudinem, neque revelatum sit quòd illam non causet, tenemur asserere ipsum effectivè ad illam concurrere, & non merè passivè se habere.

40. Secunda pars, in qua est major difficultas, contra Recentiores supra relatos ostenditur primò ex D. Thoma 2. 2. qu. 23. art. 2. hæc scribente: *Non enim motus charitatis ita procedit à Spiritu Sancto, movente humanam mentem, quòd humana mens sit mota tantùm, & nullò modò sit principium hujus motus, sicut cùm aliquod corpus movetur ab aliquo exteriori movente: hoc enim est contra rationem voluntarij, cujus oportet principium in ipso esse. Unde sequeretur quòd diligere non esset voluntarium; quòd implicat contradictionem, cùm amor de sui ratione importet quòd sit actus voluntatis*. Ex quibus verbis sic arguo: Contradictionem implicat quòd voluntas diligit supernaturaliter Deum, per actionem à se non elicitam: Ergo etiam implicat quòd intellectus videat supernaturaliter Deum, per actionem à se non elicitam. Consequentia patet: quia quantum ad hoc eadem est ratio de actibus intellectus, ac de actibus voluntatis. Antecedens autem est D. Thomæ, & suadetur ratione illius loco jam citato.

41. Probatur secundò eadem pars ratione fundamentali. Si intellectus beati ad visionem beatificam merè passivè se haberet, beatus per illam simul videret & non videret Deum, & simul viveret & non viveret: Sed hæc sunt contradictoria: Ergo implicat contradictionem, intellectum beati ad visionem beatificam merè passivè se habere. Major quoad utramque partem ostenditur. In primis enim per illam Deum videret, cùm videre, seu reddere intellectum videntem Deum, sit effectus formalis primarius beatificæ visionis: illum verò non videret, quia videre, agere est & non pati. Deinde quòd beatus simul viveret &

non viveret, eadem facilitate suadetur: viveret enim, quia intellectio actio vitalis est, & beatifica visio vita æterna, ut dicitur Ioan. 17. non viveret autem, quia de ratione actionis vitalis est quòd effectivè procedat à principio intrinseco & vitali; unde implicat quòd aliquis vitaliter se moveat per motum ab alio causatum, vel quòd vitaliter generet generatione præcisè recepta, & à se non elicita: Ergo etiam implicat quòd vità intellectuali vivat per intellectiōnem quam non elicit, & ad quam merè passivè se habet.

Confirmatur: Vivens per hoc solùm à non vivente differt, quòd non vivens habet perfectionem in se, non tamen à se; vivens autem non solùm illam recipit in se, sed etiam illam habet à se, vel per identitatem, ut in Deo, vel per egressionem, & elicientiam, ut in nobis: Sed intellectus qui ad visionem beatificam merè passivè concurreret, illam quidem in se haberet; non tamen à se, nec per identitatem, nec per elicientiam, ut patet: Ergo vita intellectuali non viveret; sed veluti inanime quoddam ad illam se haberet.

Confirmatur ampliùs: Visio beatifica, & quilibet alia intellectio, habet quòd sit actio immanens, & quòd sit vitalis; unde sicut in ratione immanentis dependet ab intellectu eam actu recipiente, ita in ratione vitalis dependet ab intellectu eam actu eliciente: Sed ob primum, repugnat eam existere absque actuali concursu passivo intellectus; unde Deus non potest intellectiōnem unius hominis vel Angeli ponere in alio subiecto, v. g. in lapide, ut communiter docent Theologi: Ergo ob secundum, repugnabit illam existere sine activo concursu intellectus.

Tertiò suaderi potest eadem secunda pars conclusionis: Forma in exercitio consistens non potest existere, etiam de absoluta Dei potentia, sine tali exercitio; quapropter repugnat relationem existere, nisi exercitè referat; motum, nisi exercitè moveat, unionem, nisi exercitè uniat: Atqui visio beata, & quævis alia intellectio, consistunt essentialiter in tendentia actuali & exercita ad objectum intelligibile: Ergo omnino repugnat visionem extra causas constitui, nisi exercitè tendat ad illud: cùmque intellectus non possit exercitè intelligere, & tendere in objectum, nisi influat actuè, consequens fit, visionem beatam non posse existere absque influxu activo intellectus.

S. VIII.

Nominalium argumenta solvuntur.

OBIECTES primò contra primam partem conclusionis: Idem nequit esse movens & motum, agens & patiens, ut probat Aristoteles 8. Physicorum; ex hoc inferens, omne quod movetur, ab alio & non à seipso moveri: Sed intellectus lumine gloriæ elevatus patitur, visionem beatificam recipiendo, & per illam mutatione supernaturali mutatur: Ergo nequit idem intellectus, ut lumine gloriæ elevatus, visionem elicere.

Respondeo duplicem esse motum, unum intentionalem, & alium physicum: iste est actus imperfecti, ut communiter docent Philosophi; & ideò petit subiectum taliter in potentia, quòd illum non contineat actu, nec formaliter, nec eminenter; aliàs si illum eminenter contineret, actus imperfecti non esset: unde idem non potest esse movens & motum prædictò motu; quia

possit esse movens, necessarium esset quod A motum & terminum ejus eminenter saltem in se haberet. Alter verò motus, cum actus imperfecti non sit, et si exigat subiectum in potentia, per exclusionem continentia formalis, non tamen exposcit subiectum in potentia, per exclusionem continentia sui eminentialis: neque adeò intellectus, qui, ut elevatus lumine gloriae, pracontinet in se virtualiter visionem beatificam, prout eidem lumini subest, potest esse in potentia ad illam recipiendam formaliter.

47. Objicies secundò: Beatitudo formalis est praemium meritorum: Sed de ratione praemij est quòd procedat effectivè à solo praemiantè: Ergo beatitudo formalis à solo Deo effectivè procedit.

Confirmatur: Si beatitudo formalis esset operatio à beatis producta, homo seipsum beatificaret: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud.

48. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, distinguendo Minorem: de ratione praemij est quòd procedat effectivè à solo praemiantè, loquendo de praemio objectivo, verum est: loquendo de consecutione seu tentione illius praemij, falsum: nam cum hæc sit actio nostra, à nobis debet effectivè procedere. Et hujus clarum est exemplum: conducit aliquis operarios in vineam suam, & in mercedem laboris promittit ipsi prandium; peractoque labore, de facto prandium illis exhibet: tunc conducens, si C ve praemians, solum alimenta, & objectum seu materiam prandij dat, non verò ipsam manducationem praestat; quia cum hæc sit actio vitalis, non potest ab extrinseco agente procedere. Sic pariter justis promittit Deus beatitudinem in praemium & mercedem laborum, dat lumen gloriae, & seipsum in ratione beatitudinis objectivè: sed quia debet obtineri per visionem, quæ est operatio vitalis, formalis beatitudo non à solo Deo, sed etiam ab homine debet effectivè procedere.

Ad confirmationem distinguo Majorem: homo seipsum beatificaret, secundum quid, con- D cedo: simpliciter, nego. Nam ut homo diceretur simpliciter beatificare seipsum, oporteret quòd esset causa eorum quæ requiruntur ad ipsam beatitudinem, nempe luminis gloriae, & unionis divinae essentia: in ratione speciei: ut autem secundum quid beatificare seipsum dicatur, sufficit quòd effectivè producat visionem, in qua formaliter ejus beatitudo consistit: sicut dicitur quòd homo se justificat, vel sanctificat, juxta illud 1. Ioan. 3. *Qui habet hanc spem in eo, sanctificat se*, quia ad actus disponentes ad justificationem effectivè concurrunt.

49. Objicies tertio: Homo nec effectivè causat, nec potest causare, etiam de potentia Dei absoluta, gratiam sanctificantem, ut docent nostri Thomistæ in tractatu de gratia: Ergo nec visionem beatam. Probatur Consequentia: Repugnantia primi oritur ex eo quòd gratia sanctificans est formalis participatio naturæ divinae, & consequenter improducibilis, nisi ab habente naturam divinam per essentiam: Atqui etiam visio beatifica est formalis participatio intellectio- nis divinae, in qua Dei essentia consistit, ut in tractatu de Attributis docuimus: Ergo pariter visio beatifica nec causatur, nec causari potest ab ullo intellectu creato.

50. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem, distinguo Majorem: quia est participatio naturæ di-

Tom. III.

viuæ, sub conceptu primordialis radice ordinis supernaturalis, concedo Majorem: quia utcumque participat illam, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Licet gratia sanctificans & visio beatifica participent divinum intelligere (quod in nostra sententia est Dei essentia seu natura) diversimodè tamen, & secundum diversas perfectiones seu formalitates, in eo eminenter contentas, illud participant: nam gratia sanctificans participat illud sub conceptu naturæ, & primæ radice divinorum attributorum; unde gerit vices naturæ in ordine supernaturali, nullamque aliam formam priorem in tali ordine, in qua virtualiter pracontineatur, supponit: visio autem beatifica participat divinam intellectio- nem, ut eminenti quodam modo habet rationem operationis Deum beatificantis; & ideo non est prima forma ordinis supernaturalis, sed aliam priorem, in qua virtualiter pracontinetur, supponit, nempe lumen gloriae, elevans intellectum, & reddens illum proximè potentem ad videndum Deum. Quare licet homo non causet effectivè, nec causare possit gratiam sanctificantem, potest tamen activè influere, & recipi effectivè concurrat ad visionem beatam.

Dices: Sicut ad visionem beatam supponitur lumen gloriae, ita ad gratiam sanctificantem supponuntur auxilia, quibus homo effectivè causat in se dispositiones supernaturales ad illam: At non obstante quòd prædicta auxilia gratiæ præcedant, homo per illa elevatus non potest habitualement gratiam efficere: Ergo pariter, et si lumen gloriae præsupponatur ad visionem beatificam, non rectè infertur, quòd intellectus creatus effectivè influat in illam.

Sed negatur consequentia, & paritas: Ratio discriminis est, quia auxilia actualia, quæ gratiam præcedunt, non sunt permanentia, & ideo nequeunt præstare præcontinentiam formæ permanentis, qualis est gratia habitualis: lumen autem præcedens visionem, æquè permanens est, ac ipsa visio; subindeque potens subiecto cui inhæret, illius præcontinentiam effectivam tribuere.

Instabis: Sicut auxilia præcedentia gratiam habitualement, non adæquant illam in permanentia; ita lumen gloriae non adæquat visionem beatificam in actualitate: Sed ob primum excessum prædicta auxilia nequeunt effectivum concursum in habitualement gratiam præstare: Ergo ob secundum, lumen gloriae nequit activè in visionem beatificam influere.

Respondeo negando Majorem. Nam licet lumen gloriae non sit actus secundus formaliter, bene tamen virtualiter; quia licet sit potens ad illum, non tamen est in potentia, sed pracontinet visionem beatificam per modum principij actualiter influentis, & necessariò connexi cum illa: licet autem principium dans posse non adæquet actualitatem actus, quando indifferenter respicit illum: secus tamen quando indifferens non est, sed semper & necessariò actualiter in actum influat, ut contingit in lumine gloriae. Et ratio à priori esse potest, quia lumen gloriae est participatio intellectus divini, ut pracontinetis actualitatem intellectio- nem: unde sicut in divino intellectu tota perfectio actualis intellectio- nis eminenter præhabetur, ita & in lumine gloriae tota perfectio & actualitas beatificæ visionis.